

อนุสาร

อุดมศึกษา

ISSN 0125-2461

ปีที่ 27 ฉบับที่ 278 สิงหาคม 2544

ผลและแผนการดำเนินงานปฏิรูป อุดมศึกษา ของ ทบวงมหาวิทยาลัย

สรุป.....

**ความก้าวหน้าของการปฏิรูป
การศึกษา ในช่วง 2 ปี
(สิงหาคม 42 - สิงหาคม 44)**

อ นุ ส า ร อุดมศึกษา

เอกสารเผยแพร่ ของ ทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง

- ผลและแผนการดำเนินงานปฏิรูป
อุดมศึกษา ของทบวงมหาวิทยาลัย
- สรุปความก้าวหน้าของการปฏิรูป
การศึกษาในช่วง 2 ปี
(สิงหาคม 2542 - สิงหาคม 2544)

หน้า

3

9

ที่ปรึกษา

รศ.วันชัย ศิริชนะ
รศ.สงคราม เหลืองทองคำ
นายสุชาติ เมืองแก้ว
รศ.สมศักดิ์ จักรไพวงศ์
นางพัชรี พิทยชาวล

บรรณาธิการ

นายกมล ศรีประสาธน์
นางสาวปิยาณี วิริยานนท์
นายदनุพล อุ่นจินตามณี
นางสาวจรินทร์ ธนาศิลป์กุล
นางปราณี ชื่นอารมณ์
นางสาวชุลีกร ภูบุญเจริญไชย
นายพรชัย สิทธินันท์
นายบุญคง สีเสน
นายจรัส เล็กเกาะทวด
นายอุดมศักดิ์ ศรีแก้ว
นายวิรัตน์ มานะมุติ

กองบรรณาธิการ

เจ้าของ ทบวงมหาวิทยาลัย โทร. 0-2245-8323, 0-2245-8923 FAX. 0-2245-8923, 0-2245-8930

ผู้โฆษณา นางสาวปิยาณี วิริยานนท์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 0-2215-3612, 0-22183-563-4

ผลและแผนการดำเนินงานปฏิรูปอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย

1. ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

ในระหว่างที่ผ่านมทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมทั้งการกำหนดโครงสร้างการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่ปรับปรุงจากอำนาจหน้าที่เดิมของทบวงมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การจัดระบบการจัดสรรทรัพยากรและระบบบัญชีการประกัน

คุณภาพการศึกษา และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนที่เน้นเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหลัก ส่วนการปฏิรูปการเรียนรู้นั้น ได้มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ได้หลักการและแนวคิดโดยทั่วไปแต่ยังมิได้กำหนดรูปแบบและแนวทางการส่งเสริมไปสู่สถาบันอุดมศึกษาซึ่งจะต้องดำเนินการในขั้นต่อไป โดยมีสรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

กลุ่มงานปฏิรูปอุดมศึกษา	ผลการดำเนินงาน
<p>1. กลุ่มงานปฏิรูปด้านการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิรูปการเรียนรู้อุดมศึกษา - หลักสูตร - การเทียบโอนผลการเรียน - การวัดและประเมินผล - แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต 	<p>1.1 เสนอกฎทบวงมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบผลการเรียนระดับอุดมศึกษา</p> <p>1.2 เสนอแนวทางทั่วไปในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายและหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>1.3 ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2544</p> <p>1.4 กำลังศึกษา/วิจัย เรื่องการวัดและประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา ฯลฯ</p> <p>1.5 เผยแพร่ความรู้และแนวปฏิบัติให้แก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาด้วยการประชุม สัมมนา และประชาสัมพันธ์หลายครั้ง</p>
<p>2. กลุ่มงานด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดระบบและหลักเกณฑ์ - เตรียมความพร้อมของสถาบัน 	<p>2.1 ร่างกฎทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา</p> <p>2.2 จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพเผยแพร่ให้สถาบันอุดมศึกษาทราบและถือปฏิบัติ</p> <p>2.3 จัดฝึกอบรมพัฒนาผู้ตรวจสอบคุณภาพ</p> <p>2.4 จัดประชุมสัมมนาด้านการประกันคุณภาพทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ</p> <p>2.5 กำลังศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาเพิ่มเติม</p>
<p>3. กลุ่มงานด้านระบบบริหารและการจัดการอุดมศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา - สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง 	<p>3.1 จัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนงานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และกำลังศึกษาวิเคราะห์กรอบอัตรากำลังและระบบงาน</p>

กลุ่มงานปฏิรูปอุดมศึกษา	ผลการดำเนินงาน
<ul style="list-style-type: none"> - เครือข่ายความร่วมมือ - อุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 	<ul style="list-style-type: none"> 3.2 จัดการฝึกอบรมบุคลากรของสำนักงานปลัดทบวงฯ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติการกิจใหม่ตามแนวปฏิรูป 3.3 สำรวจทรัพย์สิน และชำระรายการเพื่อเตรียมการย้ายโอนและบรรจุแต่งตั้งในตำแหน่งใหม่ 3.4 ร่างกฎทบวงมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง 3.5 จัดรูปแบบเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา 3.6 เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 6 ฉบับ 3.7 เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฉบับใหม่
<p>4. กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรอุดมศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> 4.1 เสนอร่างพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยฉบับใหม่ตามแนวปฏิรูปการศึกษา (กม.) 4.2 ยกร่างกฎระเบียบที่ออกตามร่างพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยฉบับใหม่ 4.3 วางระบบการเทียบโอนข้าราชการ กค. ไปสู่ กม. และสร้างความเข้าใจกับข้าราชการสถาบันราชภัฏและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 4.4 เสนอแผนพัฒนาอาจารย์เพื่อแก้ไขวิกฤติอุดมศึกษา
<p>5. กลุ่มงานจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> 5.1 จัดทำหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปแก่สถาบันอุดมศึกษา โดยยึดหลักการจัดสรรงบประมาณตามผลงาน (Performance Funding) 5.2 พัฒนาดันแบบบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรมด้วยเกณฑ์ที่พึงรับพึงจ่ายแล้วจัดฝึกอบรมบุคลากรและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา 5.3 จัดระบบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และการใช้จ่ายงบประมาณ 5.4 ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน 5.5 จัดฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดสรรงบประมาณแนวใหม่
<p>6. กลุ่มงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> 6.1 จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ระดับอุดมศึกษา 6.2 เสนอโครงการเครือข่ายการศึกษาแห่งชาติเพื่อขยายเครือข่ายสารสนเทศของทบวงมหาวิทยาลัยให้เชื่อมโยงกับเครือข่ายการศึกษาในระดับต่าง ๆ ทั่วประเทศ 6.3 เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้ทำหน้าที่กำหนดนโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา บริหารกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และติดตามประเมินคุณภาพเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. แผนปฏิบัติการของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ตามที่สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) ได้จัดทำรายงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี โดยครอบคลุมสาระสำคัญ 3 ประการ คือ ข้อเสนอการจัดโครงสร้างองค์กรและการแบ่งส่วนงาน ข้อเสนอการจัดระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และข้อเสนอการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา เรื่องต่างๆ เหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษาทั้งสิ้น นอกจากนี้ สปศ. ได้เสนอให้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเตรียมการจัดระบบบริหารของส่วนราชการตามโครงสร้างใหม่ของกระทรวงการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเตรียมจัดระบบการบริหารฯ และคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่จัดทำรายละเอียดตามข้อเสนอของ สปศ. ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกรอบอัตราค่าจ้าง การสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารและการจัดการทรัพย์สิน การบริหารงบประมาณและการเงิน รวมทั้งการจัดหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรซึ่งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งจำเป็นจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดแผนการปฏิบัติงานที่สำคัญ ๆ ไว้ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์และจัดระบบงานตามภารกิจหลักของคณะกรรมการการอุดมศึกษาสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดโครงสร้างการแบ่งส่วนงาน ภายในสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในเบื้องต้นไว้แล้ว แต่มีความขัดแย้งกับข้อเสนอของ สปศ. จึงกำหนดจะมีการจ้างบริษัทที่ปรึกษาเข้ามาทำงานร่วมกับคณะทำงานของสำนักงานปลัดทบวงฯ ในการศึกษาวิเคราะห์และจัดระบบงานในรายละเอียด แสดง Workflow และมาตรฐานงานในด้านต่างๆ เพื่อกำหนดลักษณะเฉพาะของงาน (Job description) ในระดับต่างๆ และกรอบอัตรากำลัง

2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและบุคลากรของสำนักงานปลัดทบวงฯ เพื่อทำหน้าที่สำรวจและจัดทำบัญชีทรัพย์สิน หนี้สิน ทรัพย์สินของสำนักงานปลัดทบวงฯ และของหน่วยงานหรือโครงการต่างๆ ในความดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย เสนอแนะแนวทางการ

ถ่ายโอนไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำรวจและจัดเตรียมประวัติ ผลงานและคุณสมบัติอื่นๆ ของข้าราชการสำนักงานปลัดทบวงฯ พนักงาน ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวของสำนักงานปลัดทบวงฯ และโครงการหรือหน่วยงานในความดูแลของสำนักงานปลัดทบวงฯ กำหนดจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 1 ตุลาคม 2544

2.3 จัดเตรียมข้อมูลทางการเงินของสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาของคณะอนุกรรมการจัดเตรียมระบบบริหารงบประมาณการเงินและการบัญชี (ตามที่ สปศ. เสนอ) จำเป็นต้องมีข้อมูลด้านการเงินและงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการประกอบการพิจารณาดำเนินการ จึงจำเป็นต้องจัดเตรียมข้อมูลสำคัญดังนี้

2.3.1 งบประมาณแผ่นดินเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาย้อนหลัง 5 ปี

2.3.2 เงินรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาย้อนหลัง 5 ปี

2.3.3 ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา จำแนกสาขาวิชาและระดับการศึกษาย้อนหลัง 5 ปี

2.3.4 เงินอุดหนุนสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่นย้อนหลัง 5 ปี

รายการตาม 2.3.1 และ 2.3.2 จะได้รับจากการวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ส่วนรายการ 2.3.3 จำเป็นต้องเก็บรวบรวมใหม่ ซึ่งที่ประชุมอธิการบดีได้มอบหมายให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ดำเนินการ ส่วนรายการ 2.3.4 สำนักงานปลัดทบวงฯ อยู่ในระหว่างดำเนินการ ขั้นตอนในข้อ 3 นี้ กำหนดจะแล้วเสร็จภายในกันยายน 2544

2.4 การสร้างฐานข้อมูลเพื่อการบริหารอุดมศึกษาใหม่ จากการเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่และระบบการบริหารงานครั้งนี้ ทำให้ความต้องการข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผน และการบริหาร จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงจำเป็นต้องสร้างฐานข้อมูลเพื่อการบริหารอุดมศึกษาใหม่ให้ครอบคลุมประเภทของสถาบันและกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิธีการดำเนินงานมีดังนี้

2.4.1 ในการวิเคราะห์และจัดระบบงานของ คณะกรรมการการอุดมศึกษา (ตามข้อ 2.1) จะกำหนด ความต้องการข้อมูลเพื่อการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนให้ ชัดเจนควบคู่กันไป

2.4.2 จัดหาบริษัทที่ปรึกษาด้านระบบสาร- สสนเทศเพื่อการบริหารเข้าร่วมปฏิบัติการควบคู่กับที่ ปรึกษาที่จัดวางระบบงาน (ตามข้อ 2.1) ในการออกแบบ ระบบสารสนเทศควรให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของ คณะกรรมการการอุดมศึกษา

2.5 การฝึกอบรมและการทดลองปฏิบัติงานใน ระบบงานใหม่ ในระยะที่ผ่านมา สำนักงานปลัดทบวงฯ ได้ ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรทั้งของสำนักงาน ปลัดทบวงฯ และสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏโดยอบรม ในเรื่องพื้นฐานต่างๆ อาทิ เรื่องการสร้างความพร้อมเพื่อ เสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน เรื่องการพัฒนาความ สามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ เรื่องการบริหารและการ จัดการในองค์กร อย่างไรก็ดีเมื่อสามารถจัดระบบงานจนถึง Job description ได้แล้วจะเน้นการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะ ด้าน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.5.1 พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมที่เน้น เทคนิคเฉพาะด้านในระบบงานจริง เน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

2.5.2 การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการฝึกอบรม ในแต่ละด้าน จะกำหนดความรู้หรือทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และให้ผู้มีคุณสมบัติครบด้วยสมัครเข้ารับการฝึกอบรม ตามความสมัครใจ

2.5.3 การประเมินผลการฝึกอบรมจะได้ข้อมูล ประกอบการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งต่างๆ

การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการตามข้อ 2.1 - 2.5 ดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปเป็นแผนปฏิบัติการได้ตามที่ แนบมาพร้อมนี้ ซึ่งอาจจะมีการปรับเปลี่ยนแผนการดำเนิน งานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับมติคณะรัฐมนตรีและการ ดำเนินงานของคณะกรรมการอำนวยการเตรียมจัดระบบ การบริหารของส่วนราชการตามโครงสร้างใหม่ของ กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่คณะรัฐมนตรี จะแต่งตั้งต่อไป

3. การปฏิรูปการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา

3.1 การปฏิรูปการศึกษาตามแนว พ.ร.บ. การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีเป้าหมายสำคัญที่การปฏิรูป

การเรียนรู้ของประชาชนในชาติ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงสิ้นชีวิต เป้าหมายการปฏิรูปในด้านอื่นตั้งแต่การจัดโครงสร้างการบริหาร การจัดการทรัพยากร การประกันคุณภาพ การ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษาเป็นเพียงปัจจัยประกอบที่จะทำให้ การปฏิรูปการเรียนรู้บังเกิดผลอย่างแท้จริงกับผู้เรียนและ ประชาชนทุกคน ทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการเพื่อให้ เป็นไปตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะในการ ปฏิรูปการเรียนรู้ไปแล้วหลายส่วน ทั้งในด้านการเทียบโอน ผลการเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผล การศึกษา การปรับปรุงมาตรฐานหลักสูตร และได้เผยแพร่ ความรู้ไปสู่คณาจารย์และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา แต่ยังมีได้กำหนดแนวทางหรือแผนดำเนินการเพื่อการปฏิรูป การเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบและชัดเจน

3.2 การปฏิรูปการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับ เปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาหรือ ผู้เรียนให้มีพัฒนาการไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพ มีความ สมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและคุณธรรม สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การปฏิรูปการเรียนรู้ จึง เป็นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสังคม โดย เปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการอย่างเป็นองค์รวมในการ จัดการเรื่องการเรียนรู้ซึ่งจะมีหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ ก. ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด หมายถึงการ จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาพลัง ความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มศักยภาพในฐานะที่เป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา

ข. ยึดหลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึงการ เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ จากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเองและเกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และยั่งยืน

ค. ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การ สร้างสรรค์แหล่งความรู้เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้โดย ประชาชนหรือผู้เรียนมีโอกาสดำเนินเข้าถึงแหล่งทรัพยากร การเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาค

3.3 การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ใน ช่วง 10-15 ปี ที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา หลักสูตรและแนวคิดที่มุ่งปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน ของอาจารย์และนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนา

ทักษะและเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และยังคงมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น

- กลุ่มแพทยศาสตร์ศึกษา
- กลุ่มพยาบาลศาสตร์ศึกษา
- กลุ่มสัตวศาสตร์ศึกษา
- กลุ่มวิทยาศาสตร์ศึกษา
- กลุ่มสหเวชศาสตร์ศึกษา
- กลุ่มเภสัชศาสตร์ศึกษา
- กลุ่มทันตแพทยศาสตร์
- กลุ่มสถาปัตยกรรมศาสตร์ศึกษา

ดังนั้น การปฏิรูปการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องจำแนกตามกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ และสนับสนุนให้มีการพัฒนาศาสตร์แห่งการเรียนรู้ของแต่ละวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

3.4 การปฏิรูปการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา ควรเป็นการปฏิรูปทั้งด้านวิธีการและสาระของการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

3.4.1 วิธีการเรียนรู้

1) จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกเรียนรู้อย่างกว้างขวางตามความต้องการทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ

2) จัดให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพัฒนาตำรา สื่อ และทรัพยากรแห่งการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและสถานที่ จากการพัฒนาในข้อ 2) สถาบันอุดมศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ ตลอดเวลาไม่ว่าผู้เรียนจะอยู่ที่ใด

4) การใช้ระบบ Credit Bank การเรียนการสอนควรจัดในลักษณะเป็น Module หรือกลุ่มขององค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนรู้และเก็บรวบรวมสะสมความรู้อย่างกว้างขวางได้ แม้จะอยู่ต่างสถาบันกัน

5) การเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ได้ทั้งระบบ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดระบบการรับรองคุณภาพมาตรฐานของตนเองที่เชื่อมโยงกันระหว่างสถาบันได้ เพื่อให้โอกาสแก่นักศึกษาในการเลือกเรียนได้ตามความสนใจและสามารถเทียบโอนเพื่อการศึกษาสำเร็จการศึกษาได้

3.4.2 สาระของหลักสูตร การปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา ควรจะต้องปฏิรูปเนื้อหาสาระของหลักสูตรควบคู่ไปกับการปฏิรูปวิธีการเรียนรู้ตามข้อ 3.4.1 ดังนี้

1) คงให้ความสำคัญกับสาระเชิงวิชาการของศาสตร์แห่งวิชาชีพนั้น ๆ ที่มีการพัฒนาต่อยอดตามความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่

2) ผู้เรียนจะมีความรู้พื้นฐานในการดำรงตนในวงการวิชาชีพอย่างสมศักดิ์ศรี ทั้งในด้านภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ วัฒนธรรมสากล และการบริหารจัดการ

3) ปรับเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนรู้ทันโลกและทันสมัย

4) ผู้เรียนจะมีทักษะในการแสวงหาความรู้ และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3.5 แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามเป้าหมายดังกล่าว ควรประกอบด้วย

3.5.1 การระดมความคิดเห็นจากการพัฒนาศาสตร์แห่งการเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ที่ได้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนามาก่อนหน้านี้ทุกสาขาวิชา เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อยอดหรือปรับทิศทางให้สอดคล้องกับแนวปฏิรูป โดยยังคงรักษาคุณภาพมาตรฐานของบัณฑิตไว้ได้

3.5.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แนวใหม่ในระดับอุดมศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนาในระยะยาวเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับสังคมไทย

3.5.3 การทดลองต้นแบบกระบวนการเรียนรู้ ดังกล่าวตามกลุ่มสาขาวิชา รวมทั้งการพัฒนาขยายผลไปสู่มหาวิทยาลัย/สถาบันต่าง ๆ

3.6 การปฏิรูปการเรียนรู้ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยแห่งการเรียนรู้หลายประการ ดังนั้นการปฏิรูปการเรียนรู้จำเป็นต้องปฏิรูปกระบวนการจัดการศึกษาด้านอื่น ๆ ด้วย

3.6.1 การปฏิรูปหลักสูตร

3.6.2 การพัฒนาอาจารย์

3.6.3 การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี

สรุปความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาในช่วง 2 ปี สิงหาคม 2542 - สิงหาคม 2544

การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ เป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษามาจากความสนับสนุนจากทุกส่วนในสังคม รายงานสรุปความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาในช่วง 2 ปีนี้ เป็นการรายงานสถานภาพของการดำเนินงานต่อนักการศึกษาและสาธารณชนโดย

1. ศึกษาสถานภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในช่วง 2 ปี ของหน่วยงานระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ (ในหมวด 2 - 9) โดยนำเสนอการดำเนินงานในส่วนที่ดำเนินการได้มาก/ได้น้อย และส่วนที่ต้องเร่งดำเนินการรวมทั้งสรุป ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

2. สำรวจความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ ระดับการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษา

3. สำรวจความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การศึกษาสถานภาพการปฏิรูปการศึกษาของ หน่วยงานระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

สถานภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ในช่วง 2 ปี มีผลงานสำคัญที่ได้ดำเนินการ งานที่จะต้องดำเนินการต่อไป ตลอดจนปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้น จำแนกตามรายหมวดและมาตรา ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1) หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

การดำเนินงานในหมวดนี้นับว่ามีความสำคัญมากและมีเงื่อนไขกำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยมาตรา 43 ของ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้ “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาอบรมขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย...” และมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดว่า การดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว “จะต้องไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยใช้บังคับ” ซึ่งก็คือ จะต้องดำเนินการแล้วเสร็จภายในวันที่ 11 ตุลาคม 2545

1.1 ผลงานที่มีการดำเนินงานได้มากในหมวดนี้

- การจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าว ยังไม่ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี เนื่องจากยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย อย่างไรก็ตามหน่วยงานระดับปฏิบัติได้ใช้แผนปฏิบัติการดังกล่าวเป็นฐาน ในการจัดทำแผนงาน/โครงการ และจัดตั้งงบประมาณให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในปี พ.ศ.2545 แล้ว (มาตรา 10 วรรค 1)

- การศึกษาองค์ความรู้เรื่องการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กพิการ (มาตรา 10 วรรค 2 และ 3)

- การศึกษาสภาพการจัดการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ พัฒนารูปแบบ การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (มาตรา 10 วรรค 4)

- จัดทำกฎกระทรวงเพื่อรองรับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของครอบครัว และสถานประกอบการ โดยปัจจุบันร่างกฎกระทรวงทั้ง 2 ฉบับ อยู่ระหว่างการพิจารณาตามกระบวนการพิจารณากฎหมาย รวมทั้งการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานสงเคราะห์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โรงพยาบาลและสถาบันทางการแพทย์ (มาตรา 12)

ส่วนหน่วยงานระดับปฏิบัติ มีการดำเนินงานดังนี้

- การเตรียมการเพื่อรองรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ก่อกำเนิด ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ในกลุ่มอายุวัยเรียน โดยกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร และเทศบาล และสำหรับกลุ่มบุคคลอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่ยังได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ถึง 12 ปี โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน (มาตรา 10 วรรค 1)

- การจัดทำแผนปฏิบัติการการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ การจัดทำคู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การดำเนินโครงการนำร่องโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กพิการ (มาตรา 10 วรรค 2 และ 3)

- กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษาแก่ผู้พิการ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการพิจารณาตามกระบวนการพิจารณากฎหมาย โดยคณะกรรมการกฤษฎีกากำลังตรวจพิจารณากฎกระทรวงฉบับดังกล่าว (มาตรา 10 วรรค 3)

- การทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ และการจัดศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (มาตรา 10 วรรค 4)

1.2 งานที่ดำเนินการได้น้อยและต้องเร่งดำเนินการต่อไป คือ

- การจัดทำร่างกฎกระทรวงเพื่อรองรับสิทธิการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันทางสังคมอื่น (มาตรา 12)

- การประสานการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลในความดูแล เช่น กระทรวงสาธารณสุข (มาตรา 13 (1) และ 14 (1))

- การให้เงินอุดหนุนแก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ตลอดจนสถาบันทางสังคม ที่จัดการศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลในความดูแล โดยปัจจุบันอยู่ในขั้นการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ และยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ (มาตรา 13 (2) และ 14 (2))

- การลดหย่อนยกเว้นภาษีค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาแก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ตลอดจน

สถาบันทางสังคม ซึ่งเป็นเพียงข้อเสนอเชิงนโยบายของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา แต่ยังไม่ได้มีการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม จึงยังไม่มีจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับสิทธิในเรื่องนี้ (มาตรา 13 (3) และ 14 (3))

2) หมวด 3 ระบบการศึกษา

มาตราส่วนใหญ่ในหมวดนี้เป็นการจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับการจัดการศึกษาในระดับ/ประเภทการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำร่างกฎหมาย/กฎกระทรวงทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว

2.1 ผลงานที่ดำเนินการได้มากของหมวดนี้ได้แก่

- ร่างระเบียบว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนรู้ (มาตรา 15 วรรค 2) อยู่ระหว่างการจัดทำประชาพิจารณ์

- ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 16 วรรค 2) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาเสร็จเรียบร้อยแล้ว กำลังเตรียมการนำเสนอคณะรัฐมนตรี

- ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย (มาตรา 16 วรรค 4) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาเสร็จเรียบร้อยแล้ว กำลังเตรียมการนำเสนอคณะรัฐมนตรี

- ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ (คณะรัฐมนตรีเพิ่งจะพิจารณารับหลักการ) และร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุ (อยู่ระหว่างการพิจารณาของกฤษฎีกา) (มาตรา 17)

- ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. .... (มาตรา 19) รวมอยู่กับกฎหมายฉบับอื่นที่ สปศ. เตรียมการนำเสนอคณะรัฐมนตรี

- ร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. .... (มาตรา 20) อยู่ระหว่างการนำเสนอคณะรัฐมนตรี

- ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง (มาตรา 21) อยู่ระหว่างการนำเสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

หมายเหตุ ร่างกฎกระทรวงเพื่อรองรับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถาบันทางสังคมต่าง ๆ (มาตรา 18 (3)) รวมอยู่กับมาตรา 12

ส่วนการดำเนินงานของหน่วยงานระดับปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้

- การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำร่องเทียบโอนผลการเรียน สำหรับการศึกษาจากระบบ โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน

- การจัดทำคู่มือแนวทางการเทียบโอนผลการศึกษานอกโรงเรียนและประกาศนียบัตรวิชาชีพกับผลการศึกษาในโรงเรียนเอกชน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

- การจัดทำคู่มือการดำเนินงานและกระบวนการเทียบโอนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับเด็กด้อยโอกาส โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน

- การศึกษาวิจัยองค์ความรู้เรื่องการเทียบระดับและเทียบโอนผลการเรียนระดับอุดมศึกษา โดยทบวงมหาวิทยาลัย

2.2 งานที่ดำเนินการได้น้อยและจะต้องเร่งดำเนินการต่อไป นอกเหนือจากการจัดทำกฎหมาย/กฎกระทรวง คือ

- การจัดทำร่างนโยบายการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

- การศึกษาองค์ความรู้/วิจัยนำร่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระบบ/นอกระบบ/ตามอัธยาศัย หรือ ทั้ง 3 รูปแบบของสถานศึกษา

2.3 ปัญหา/อุปสรรค

เนื่องจากการพิจารณาตามกระบวนการพิจารณากฎหมายใช้เวลาค่อนข้างมาก กฎหมาย/กฎกระทรวงบางฉบับในหมวดนี้ ได้แก่ ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 16 วรรค 2) และร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย (มาตรา 16 วรรค 4) ขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพิ่งจะตรวจพิจารณาแล้วเสร็จ และเตรียมการนำเสนอคณะรัฐมนตรี จึงล่วงเลยช่วงเวลาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้แล้วเสร็จ คือ ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติฯ ใช้บังคับ (19 สิงหาคม 2543)

ส่วนกฎหมาย/กฎกระทรวงที่คาดว่าจะมีปัญหาตามมาในลำดับต่อไป คือ ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ (คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาหลักการไปแล้ว) และร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุ(อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา) (มาตรา 17) ซึ่งจะต้องใช้ควบคู่กับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี (มาตรา 10) และจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 11 ตุลาคม 2545 มิฉะนั้นรัฐอาจถูกประชาชนผู้เสียสิทธิฟ้องร้องได้

สำหรับ ร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. .... (มาตรา 20) สาเหตุที่ทำให้ร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวมีความล่าช้า เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างคนต่างร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับดังกล่าวขึ้น ประกอบด้วย ร่างของสำนักงานปฏิรูปการศึกษาระบบอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำให้การพิจารณาตามกระบวนการพิจารณากฎหมาย จำเป็นต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งในการหลอมรวมรายละเอียดทั้งหมดเข้าด้วยกัน

3) หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

การดำเนินงานในหมวดนี้ ได้รับความสนใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ เป็นอย่างมาก ดังนั้นในภาพรวม การดำเนินงานของหมวดนี้ จึงมีผลงานค่อนข้างมาก รวมทั้งมีโครงการที่ได้นำไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาอย่างหลากหลาย

3.1 ผลงานที่ดำเนินการได้มาก คือ

- การจัดทำร่างกรอบแผนปฏิบัติการแห่งชาติ เรื่อง การปฏิรูปการเรียนรู้ : การศึกษาขั้นพื้นฐาน

- การดำเนินโครงการครูต้นแบบ (มีครูต้นแบบ 326 คนและเครือข่ายของครูต้นแบบ 4,500 คน) ครูแห่งชาติ (มีครูแห่งชาติ 22 คน และเครือข่าย 1,400 คน) ครูภูมิปัญญา (มีครูภูมิปัญญา 30 คน และกำลังดำเนินการขยายเครือข่าย)

- การดำเนินโครงการนำร่องโรงเรียนผู้นำปฏิรูปการเรียนรู้ในทุกสังกัด จำนวน 253 โรงเรียน

- การศึกษาภาวะเปรียบเทียบที่เป็นอุปสรรคแก่การปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อดำเนินการปรับปรุง/แก้ไข

- การศึกษาองค์ความรู้และจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่เรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุดระดับปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา เรื่องสารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้และการฝึกสมองให้คิดอย่างมีวิจารณญาณ ฯลฯ (มาตรา 22)

- การศึกษาองค์ความรู้เรื่องศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา เพื่อพัฒนานโยบายในการจัดการศึกษา รวมทั้งการจัดทำ ร่างนโยบายการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษา และร่างนโยบาย ภาษาของชาติ (มาตรา 23)

- การจัดทำเอกสารเรื่อง กรณีตัวอย่างแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ การดำเนินโครงการนำร่องเพื่อวิจัย และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ศึกษา และการดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย 5 นวัตกรรม ในโรงเรียนปฐมวัยต้นแบบ (62 โรงเรียน) (มาตรา 24)

- การศึกษาองค์ความรู้เรื่อง รูปแบบการ ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในประเทศไทย การดำเนินงานแหล่ง เรียนรู้ในต่างประเทศเพื่อประกอบการจัดทำแนวทางการ จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษาดูชีวิต (มาตรา 25)

- การศึกษาองค์ความรู้เรื่อง การประเมินผล การเรียนรู้ ที่ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ และแนวทางการ ประเมินเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งการ ดำเนินโครงการนำร่องเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการประเมิน ผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกอบการจัดทำนโยบาย ในเรื่องดังกล่าว (มาตรา 26 วรรค 1)

- การศึกษาองค์ความรู้เรื่อง การรับนักเรียน เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (มาตรา 26 วรรค 2)

- การศึกษาวิจัยหลักสูตรการส่งเสริมการเป็น ผู้ประกอบการ และเตรียมการนำร่องตามแนวทางของ หลักสูตรดังกล่าว (มาตรา 28 วรรค 1)

- การดำเนินโครงการนำร่องโรงงานแห่งการ เรียนรู้ เพื่อสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ เอกชนและภาครัฐในการจัดการอาชีวศึกษา การดำเนิน โครงการส่งเสริมกิจกรรมครูภูมิปัญญาไทย เพื่อส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชน (มาตรา 29)

- การศึกษาองค์ความรู้และจัดทำเอกสาร เผยแพร่เรื่องแนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (มาตรา 30)

ส่วนหน่วยงานระดับปฏิบัติ มีการดำเนินงานดังนี้
การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญ ที่สุด (มาตรา 22-24) ได้แก่

- การศึกษาองค์ความรู้เรื่อง กระบวนการ เรียนรู้ในระดับปริญญาตรี และการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยทบวงมหาวิทยาลัย

- การจัดทำคู่มือ/แนวทางการจัดการเรียนรู้ ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยกรมวิชาการ, กรมสามัญ ศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, กรมอาชีวศึกษา และกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น

- การฝึกอบรมครู ผู้บริหาร และศึกษา นิเทศก์ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิรูปการเรียนรู้โดย หน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ กรมสามัญศึกษา, สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สถาบันเทคโนโลยี ราชมนคล, กรุงเทพมหานคร และเทศบาล

- การดำเนินโครงการครูแกนนำ โดยกรม สามัญศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, กรม อาชีวศึกษา, กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร และเทศบาล จำนวนประมาณ 39,000 คน

- การบูรณาการคุณธรรมและจริยธรรมใน กระบวนการเรียนรู้ โดยกรมอาชีวศึกษา, กรมการศึกษานอกโรงเรียน และกรุงเทพมหานคร

- การดำเนินโครงการโรงเรียนแกนนำปฏิรูป การเรียนรู้ โดยกรมสามัญศึกษา (ดำเนินการในโรงเรียน ทุกโรงเรียน), สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ดำเนินการได้ร้อยละ 74 ของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัด), กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กรมอาชีวศึกษา (ดำเนินการ ในโรงเรียนทุกโรงเรียน) และเทศบาล

แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (มาตรา 25) ได้แก่

- การศึกษาองค์ความรู้เรื่อง แหล่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน และทบวง มหาวิทยาลัย

- การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งห้อง สมุดประชาชน/ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ขยาย การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ตลอดชีวิต โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน

การประเมินผล (มาตรา 26) ได้แก่

- การพัฒนาระบบและแนวทางการประเมิน ผลการศึกษานอกระบบ และการทดลองนำร่องกรอบแนวคิด ดังกล่าว โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน

- การจัดทำคู่มือ/แนวปฏิบัติการประเมินผล ตามสภาพจริง โดยกรุงเทพมหานคร

- การศึกษาองค์ความรู้เรื่อง ระบบการวัดและ การประเมินผลผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ตามแนว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยทบวงมหาวิทยาลัย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 27) ได้แก่

- การปรับปรุงร่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และเตรียมการทดลองนำร่องในสถานศึกษา โดยกรมวิชาการ

- การพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และการดำเนินโครงการนำร่องเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ดำเนินการได้ร้อยละ 60 ของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัด), กรุงเทพมหานคร และกรมการศึกษานอกโรงเรียน

หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ (มาตรา 28) ได้แก่

- การจัดทำกรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ และกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน

- การศึกษาองค์ความรู้ และทดลองนำร่องการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- การศึกษาองค์ความรู้เรื่อง หลักเกณฑ์ รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่มีความหลากหลายและการพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับอุดมศึกษา โดยทบวงมหาวิทยาลัย

การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน (มาตรา 29) ได้แก่

- การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน และการสนับสนุนสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการส่งเสริมความเข้มแข็งแก่ชุมชน โดยกรมสามัญศึกษา (ดำเนินการได้ร้อยละ 50 ของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัด) สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (ดำเนินการได้ร้อยละ 90 ของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัด)

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (มาตรา 30) ได้แก่

- การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู ได้แก่ โรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น

3.2 งานที่ดำเนินการได้น้อยและต้องเร่งรัดดำเนินการต่อไป คือ

- การจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติเรื่อง การปฏิรูปการเรียนรู้

- การจัดทำนโยบายการส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษาตลอดชีวิต

- การจัดทำนโยบายการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 ปัญหา/อุปสรรค

เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีแผน/แนวทางการดำเนินงานร่วมกันที่ชัดเจน ดังนั้นการดำเนินการที่ผ่านมาในหมวดนี้จึงอยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ ทำให้มีผลงานที่เกิดขึ้นค่อนข้างมาก และผลลัพธ์ในทางปฏิบัติยังไม่เป็นรูปธรรม

ด้วยเหตุนี้จึงควรเร่งดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติเรื่อง การปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งในระดับขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาโดยเร็ว เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมทุกมาตราอย่างสมบูรณ์

4) หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา

ภารกิจหลักของหมวดนี้คือ การจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับการบริหารและการจัดการศึกษาของส่วนต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริม/สนับสนุนให้การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาในหมวดอื่นๆ เกิดความคล่องตัว และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานส่วนใหญ่ในหมวดนี้ สำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้ดำเนินการแล้ว ทั้งในส่วนของการเสนอและร่างกฎหมาย

4.1 ผลงานที่ดำเนินงานได้มากในหมวดนี้ ได้แก่

- การจัดทำร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พ.ศ. .... และร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเตรียมจัดระบบการบริหารของส่วนราชการตามโครงสร้างใหม่ของกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พ.ศ. .... (มาตรา 31)

- ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานแบ่งระดับการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติ ระดับราชการในส่วนกลาง (มาตรา 32)

- ข้อเสนอการจัดโครงสร้าง องค์กร และการแบ่งส่วนงานสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ การจัดทำร่างกฎกระทรวง การแบ่งส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พ.ศ. .... และร่างกฎกระทรวงเรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหาคณะกรรมการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ (มาตรา 33)

- การจัดทำร่างแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม องค์ความรู้เกี่ยวกับการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การศึกษาองค์ความรู้และการจัดทำร่างนโยบาย วัฒนธรรมแห่งชาติ การศึกษาองค์ความรู้และการจัดทำร่าง นโยบายและแผนด้านศิลปะและการประเมินผลความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษา (มาตรา 33)

- ข้อเสนอการจัดโครงสร้าง องค์กร และการแบ่งส่วนงานคณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม และสาระสำคัญในการจัดทำร่างกฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน/สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา/สำนักงานคณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม พ.ศ. .... (มาตรา 34-35)

- ข้อเสนอการจัดการศึกษาระดับปริญญา ของสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐ (มาตรา 36)

- ข้อเสนอเกี่ยวกับเขตพื้นที่การศึกษาในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระบบและตามอัธยาศัยภายใต้เขตพื้นที่การศึกษา และการจัดทำร่างประกาศกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 37)

- ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานแบ่งระดับ การบริหารและการจัดการศึกษาของชาติ ระดับองค์กร ปฏิบัติในท้องถิ่นคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสาระสำคัญ เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎกระทรวงเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา/การปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ/การกำหนดหลักเกณฑ์ การแบ่งส่วนราชการสำนักงานการศึกษาฯเขตพื้นที่การศึกษา และร่างประกาศกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 38)

- ข้อเสนอเกี่ยวกับคณะกรรมการและสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา (มาตรา 40)

- ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารและการ จัดการศึกษาสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 41-42)

- การจัดทำร่างกฎกระทรวงเรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 42)

- การจัดทำร่างพระราชบัญญัติการศึกษา เอกชน พ.ศ. .... (ร่างของ สปศ. และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน) และร่างพระราชบัญญัติ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. .... (ร่างของ สปศ. และ ทบวงมหาวิทยาลัย) (มาตรา 43-46)

- การวิจัยเชิงปฏิบัติการการบริหารและการ จัดการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน (มาตรา 43-44)

ส่วนใน *หน่วยงานระดับปฏิบัติ* ได้มีการดำเนินงาน ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การทดลองการบริหารจัดการการศึกษาโดย ฐานโรงเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (ดำเนินการได้ร้อยละ 50 ของ โรงเรียนทั้งหมดในสังกัด)

- การจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ (ทุกโรงเรียน) สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (ทุกโรงเรียน)

- การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความพร้อม ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน

- การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยสำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาเอกชน

4.2 งานที่ยังดำเนินการได้น้อยและต้องเร่ง ดำเนินการต่อไป ได้แก่

- ข้อเสนอเชิงนโยบายและจัดทำกฎกระทรวง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษา (มาตรา 39)

- การศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหาร และการจัดการศึกษาในลักษณะการรวมกลุ่มโรงเรียน/

โรงเรียนเครือข่าย (มาตรา 37,39)

- การจัดทำแผนปฏิบัติการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 41)

- การวิจัยเพื่อหาแนวทางในการจัดการศึกษา
ปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 41)

4.3 ปัญหา/อุปสรรค

การดำเนินงานในหมวดนี้ ตลอดช่วงระยะที่
ผ่านมานับว่าประสบปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานมาก
ที่สุด ซึ่งได้ข้อสรุปดังนี้

1) เรื่องโครงสร้าง-หน่วยงานสนองพระพุทธ
ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การอาชีวศึกษา และกรมพลศึกษา
ซึ่งต้องการแยกเป็นหน่วยงานนิติบุคคล โดยไม่มีฐานะ
เป็นกรม ให้ดำเนินการโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับการ
ปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ส่วนงานด้านการศึกษา ให้คง
อยู่ในกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2) เรื่องจำนวนเขตพื้นที่การศึกษา - ยังไม่มี
ข้อยุติ โดยให้มีการสำรวจสารสนเทศทางด้านภูมิศาสตร์
(GIS) เพื่อศึกษาที่ตั้งของโรงเรียน จำนวนประชากร และ
ความสะดวกในการเดินทาง เป็นต้น รวมทั้งพิจารณา
สถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ประกอบด้วย

นอกจากนั้น ให้มีการทดลองนำร่องเขตพื้นที่
การศึกษาใน 4 จังหวัด คือ กว๊านเจียง อำนาจเจริญ เพชรบุรี และ
พิษณุโลก โดยมีคณะกรรมการร่วมระหว่างสำนักงานปฏิรูป
การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการเป็นที่ปรึกษา

3) เรื่องสายการบังคับบัญชา - ให้ผู้อำนวยการ
เขตพื้นที่การศึกษาสังกัดกับคณะกรรมการการศึกษา
ชั้นพื้นฐาน

มติจากการประชุมดังกล่าว ทำให้การปฏิรูป
การศึกษาในหมวดนี้ มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถ
ดำเนินการต่อไปได้

ส่วนเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความ
พร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
และการจัดทำกฎกระทรวง รวมทั้งข้อเสนอในการจัดทำแผน
การกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความ
ก้าวหน้าไปในระดับหนึ่ง แต่จะต้องมีการหารือร่วมกัน
เพื่อให้ได้ข้อยุติต่อไป

5) หมวด 6 มาตรฐานและการประกัน คุณภาพ

เป็นหมวดที่มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการ
ศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฯ
ซึ่งเป็นระบบใหม่สำหรับการจัดการการศึกษาของประเทศไทย
โดยในช่วง 1 ปีแรก หมวดนี้มีระดับความก้าวหน้าของ
การดำเนินงานมากที่สุด เมื่อเทียบกับหมวดอื่นๆ ทำให้มี
ผลงานเกิดขึ้น ทั้งในหน่วยงานระดับนโยบายและระดับ
ปฏิบัติค่อนข้างมาก โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

5.1 ผลงานดำเนินการได้มากในหมวดนี้ได้แก่

- การจัดทำร่างนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพ/
มาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ นอกเหนือจากมาตรฐาน
การประกันคุณภาพภายนอก ระดับชั้นพื้นฐาน ได้แก่
มาตรฐานผู้เลี้ยงดูเด็ก และมาตรฐานผู้รับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า
3 ปี มาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา
รวมทั้งการวิจัยองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดระดับสถาบัน
อุดมศึกษาไทย และมาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษา (มาตรา
47 วรรค 1)

- ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพ
ภายในระดับชั้นพื้นฐาน อยู่ระหว่างเตรียมการนำเสนอคณะ
รัฐมนตรี ส่วนระดับอุดมศึกษา เพิ่งจะจัดทำร่างแล้วเสร็จ
(มาตรา 47 วรรค 2)

- การพัฒนากรอบแนวทางและเกณฑ์การ
ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับชั้นพื้นฐาน การจัดทำ
หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก ระดับพื้นฐาน
การสร้าง ความเข้าใจและส่งเสริมให้มีหน่วยงานที่จะเป็น
ผู้ประเมินภายนอก (มาตรา 49 วรรค 1)

ส่วนผลงานของหน่วยงานระดับปฏิบัติ (มาตรา 48)
ได้แก่

- การจัดทำเอกสารคู่มือการประกันคุณภาพ
และ/หรือแผนปฏิบัติการการประเมินคุณภาพภายในสถาน
ศึกษา ได้แก่ กรมอาชีวศึกษา (ดำเนินการในโรงเรียนทุกโรงเรียน)
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรม-
การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานครและเทศบาล

- การดำเนินโครงการการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญ
ศึกษา (ดำเนินการในโรงเรียนทุกโรงเรียน) สำนักงานคณะ
กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ดำเนินการได้ร้อยละ 67

ของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัด) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (โรงเรียนนาร่อง 300 โรงเรียน) กรมการศึกษานอกโรงเรียน (โรงเรียนนาร่อง 12 แห่ง) กรุงเทพมหานคร (โรงเรียนทุกโรงเรียน) และเทศบาล (ดำเนินการได้ร้อยละ 90 ของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัด)

5.2 งานที่ต้องเร่งดำเนินการต่อไป

- การพัฒนามาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา การพัฒนานโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานผู้เลี้ยงดูเด็ก มาตรฐานผู้รับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มาตรฐานการอาชีวศึกษา การจัดระดับสถาบันอุดมศึกษาไทย และมาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษา ให้เป็นนโยบาย/มาตรฐานที่สมบูรณ์

- การนำเสนอร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา เข้าสู่การพิจารณาตามกระบวนการพิจารณากฎหมาย

- การสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกโรงเรียนทุกสังกัดมีระบบการประกันคุณภาพภายใน และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ

- การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก ระดับอุดมศึกษา และการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก ทั้งระดับขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา

- การดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา จำนวน 50,000 แห่ง

5.3 ปัญหา/อุปสรรค

มาตรา 72 วรรค 3 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้ “ภายใน 6 ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีการประเมินผลภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง”

ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายนอกให้แก่สถานศึกษาทุกแห่งและทุกระดับ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 50,000 แห่ง จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 19 สิงหาคม 2548 แต่ขณะนี้การดำเนินงานเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก ระดับขั้นพื้นฐาน ยังอยู่ในขั้นของการเตรียมการฝึกอบรมผู้ประเมินคุณภาพ ส่วนระดับอุดมศึกษาอยู่ระหว่างยกร่างแนวทางและเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก เท่านั้น ภารกิจที่ต้องดำเนินการจึงยังมีอีกมาก หากไม่เร่งดำเนินการ อาจทำให้การประเมินคุณภาพ

ภายนอกแก่สถานศึกษา ไม่สามารถแล้วเสร็จได้ทันตามกำหนด

6) หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

เป็นอีกหมวดหนึ่งที่อยู่ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) ซึ่งมาตรา 73 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้ต้องดำเนินการแล้วเสร็จ “ไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ”

สปศ. ได้ดำเนินการจัดทำสาระ/ข้อสรุปเชิงนโยบายที่ชัดเจน รวมทั้งมีการจัดทำร่าง/ปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องจนแล้วเสร็จทั้งหมดทุกมาตรา

6.1 ผลงานที่ดำเนินการได้มากของหมวดนี้ได้แก่

- สาระสำคัญเกี่ยวกับระบบการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดทำร่างนโยบายและแผนการปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สาระสำคัญเกี่ยวกับระบบการพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สาระสำคัญเกี่ยวกับสถาบันพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... (มาตรา 52 วรรค 1)

- สาระสำคัญเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 55 วรรค 2)

หมายเหตุ การจัดตั้งกองทุนพัฒนาครูฯ ปรากฏสาระอยู่ในร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....

- สาระสำคัญเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และวิชาชีพบริหารการศึกษา สาระสำคัญเกี่ยวกับสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... (มาตรา 53)

- สาระสำคัญเกี่ยวกับองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ซึ่งได้แก่ ระดับนโยบาย-คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ระดับเขตพื้นที่ - คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา) และระดับสถานศึกษา - คณะกรรมการสถานศึกษา และการจัดทำร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... (มาตรา 54)

- สาระสำคัญเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าตอบแทนสวัสดิการและสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และการจัดทำกฎ ก.ค.ศ. ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ฉบับต่างๆ (มาตรา 55 วรรค 1)

หมายเหตุ รายละเอียดเกี่ยวกับเงินเดือน เงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่ง ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....

- สาระสำคัญเกี่ยวกับกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา/ส่งเสริม และยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 55 วรรค 2)

หมายเหตุ การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมครูฯ ปรากฏสาระอยู่ในร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....

- สาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการจัดทำร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. .... (มาตรา 56)

หมายเหตุ สาระสำคัญของการพัฒนาคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมอยู่กับมาตรา 52

- สาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการดำเนินโครงการสรรหา/ยกย่องครูภูมิปัญญาไทย และการส่งเสริมกิจกรรมครูภูมิปัญญาไทยในการส่งเสริมการเรียนรู้ รุ่นที่ 1-2 (มาตรา 57)

ส่วนผลงานของหน่วยงานระดับปฏิบัติ ได้แก่

- การพัฒนาครู/อาจารย์ในสังกัดให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตนเองเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ เช่น กรรมาชีพศึกษา, กรุงเทพมหานคร และเทศบาล

6.2 งานที่ต้องเร่งดำเนินการต่อไป คือ

- การพัฒนาโยบายและการจัดทำแผนการผลิตและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- การดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูใหม่ รูปแบบการพัฒนาครูประจำการเพื่อการปฏิบัติการเรียนรู้และการพัฒนา สถาบันผลิตครูตามแนวทางนโยบายและแผนการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา
- การสรรหา/ยกย่องครูภูมิปัญญาไทย และการส่งเสริมกิจกรรมครูภูมิปัญญาในการส่งเสริมการเรียนรู้

6.3 ปัญหา/อุปสรรค

ข้อเสนอและร่างกฎหมายทั้งหมดในหมวดนี้ ส่วนใหญ่มีข้อยุติที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับจากบุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่เนื่องจาก สปศ. ได้เสนอสาระสำคัญและร่างกฎหมายของหมวดนี้ ร่วมกับหมวดอื่น ๆ ที่เป็นการกิจ ทำให้ข้อเสนอและร่างกฎหมายดังกล่าว ตลอดช่วงระยะที่ผ่านมายังไม่ได้รับการพิจารณาจากคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีด้านการศึกษาได้พิจารณาเสนอร่างกฎหมายในบางส่วนที่มีความเห็นตรงกันระหว่างสำนักงานปฏิรูปการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติในหมวดนี้ 3 ฉบับ คือ

- 1) ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 53)
- 2) ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 54)
- 3) ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (มาตรา 56)

ทำให้การดำเนินงานในหมวดนี้ มีแนวโน้มที่จะดำเนินการต่อไปได้

7) หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

เป็นอีกหมวดหนึ่งที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้เป็นภารกิจของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) ในการเสนอการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เสนอแนะเกี่ยวกับการร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินงาน รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ขอบบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่บังคับใช้อยู่ (มาตรา 75)

แต่ไม่ได้มีเงื่อนไขเวลาระบุได้ เช่น หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา และหมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ปัจจุบัน สปศ. ได้มีข้อเสนอเชิงนโยบาย จัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอในการปรับแก้กฎหมายทั้งหมดทุกมาตราในหมวดนี้ ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

7.1 ผลงานที่ดำเนินการได้มาก ได้แก่

- ข้อเสนอการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย แนวทางการใช้มาตรการทางภาษีเป็นเครื่องมือ การบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้มาตรการจูงใจให้สังคมมีส่วนร่วมบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเพื่อการศึกษา การให้ผู้เรียน/ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่าย และการกู้เงินเพื่อการศึกษา โดยใช้ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง พันธบัตรเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดพิกัตอัตราศุลกากร พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร พ.ศ. .... รวมทั้งข้อเสนอในการปรับแก้กฎหมาย/ระเบียบกระทรวงการคลัง (มาตรา 58)

- ข้อเสนอเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาของรัฐ ทั้งที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคลหารายได้จากทรัพย์สินของตนเอง การแก้ไขกฎกระทรวง (พ.ศ.2519) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.2518 การแก้ไขกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.2497 ว่าด้วยการจดทะเบียนโอนมรดกหรือให้รวมทั้งข้อเสนอในการปรับแก้กฎหมาย/ระเบียบกระทรวงการคลัง (มาตรา 59)

- ข้อเสนอแนวทางการจัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวทางการคำนวณค่าใช้จ่ายรายบุคคล (มาตรา 60 (1))

- การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารและการจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ข้อเสนอในการรวมกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนเสมอภาคชีวิต และกองทุนช่วยนักเรียนหญิง เข้าด้วยกัน และการปรับปรุงระบบการบริหารให้มีประสิทธิภาพ (มาตรา 60 (2))

- ข้อเสนอแนวทางการคำนวณค่าใช้จ่ายที่ปรับตามความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาการพิจารณากฎกระทรวงว่าด้วย การจัดสรรงบประมาณ

และทรัพยากรอื่นเป็นพิเศษแก่กลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ (มาตรา 60 (3))

- ข้อเสนอเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณลงสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (มาตรา 6 (4))

- ข้อเสนอแนวทางการจัดสรรงบประมาณระดับอุดมศึกษา (มาตรา 60 (5))

- ข้อเสนอเกี่ยวกับการดำเนินการกองทุนเงินกู้ยืมดอกเบี่ยต่ำแก่สถานศึกษาเอกชน (มาตรา 60 (6))

- ข้อเสนอเกี่ยวกับ การไม่ควรจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน (มาตรา 60 (7))

- ข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาแก่สถาบันทางสังคมที่จัดการศึกษา โดยให้พิจารณาจากค่าใช้จ่ายรายหัวของบุคคล (มาตรา 61)

- ข้อเสนอเกี่ยวกับระบบงบประมาณใหม่ รวมทั้งการบริหาร การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และการจัดทำร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบติดตามและประเมินการใช้จ่ายงบประมาณ (มาตรา 62)

7.2 งานที่ดำเนินการได้น้อยและต้องเร่งดำเนินการต่อไป คือ

- การคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว สำหรับผู้เรียน การศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นตัวเลขที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นฐานในการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลสำหรับการศึกษาในระดับดังกล่าว มาตรา 60 (1) การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรสำหรับผู้มีความต้องการเป็นพิเศษ (ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้ที่มีความสามารถพิเศษ) (มาตรา 60 (3)) และสถาบันทางสังคมที่จัดการศึกษา (มาตรา 61) ตามข้อเสนอของ สปศ. ซึ่งในปัจจุบัน ยังไม่มีการดำเนินงานในเรื่องเหล่านี้

- การปรับแก้กฎหมาย/ระเบียบกระทรวงการคลัง ตามข้อเสนอของ สปศ.

7.3 ปัญหา/อุปสรรค

ข้อเสนอแนวทางเหล่านี้ บางเรื่องยังไม่สามารถนำไปดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากไม่ใช่วิถีปฏิบัติ/ตัวเลขที่ชัดเจน โดยจะต้องมีการดำเนินงานต่อไปสำหรับ สปศ. ถือว่าการกิจที่รับผิดชอบทั้งหมดได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

นอกจากนั้น เนื่องจากข้อเสนอและร่างกฎหมายทั้งหมดในหมวดนี้ ปัจจุบันยังไม่ได้รับการพิจารณาจากคณะรัฐมนตรีข้อเสนอของ สปศ. ที่ขอให้มีการปรับแก้กฎหมาย/ระเบียบของกระทรวงการคลัง เพื่อรองรับการดำเนินงานในด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (มาตรา 58 และ 59) จึงยังไม่สามารถทำได้

8) หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การดำเนินงานในหมวดนี้มีความสำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ตามหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา และเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสำหรับบริบทโลกในอนาคต ซึ่งเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

สำหรับในช่วง 2 ปีนี้ การดำเนินงานเรื่องเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นับว่ามีความก้าวหน้าและชัดเจนมากขึ้นในทุกมาตรา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

8.1 ผลงานที่ดำเนินการได้มากในหมวดนี้ คือ

- การจัดทำร่างแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของชาติ ซึ่งจะครอบคลุมสาระในทุกมาตรา (มาตรา 63-67) และมุ่งเน้นที่โอกาสและการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้เรียน (มาตรา 66) เป็นหลัก

- การศึกษาองค์ความรู้และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง นโยบายการผลิตและพัฒนาแบบเรียนและสื่อการเรียนการสอน (มาตรา 64)

- ข้อเสนอของ สปศ. ในการจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรายละเอียดเกี่ยวกับกองทุนนี้ ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ. .... (มาตรา 68)

- การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานกลางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้อเสนอของ สปศ. เกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ. .... (มาตรา 69)

สำหรับการดำเนินงานของหน่วยงานระดับปฏิบัติ ส่วนใหญ่จะเน้นการสนับสนุน/พัฒนาบุคลากร ในการผลิตและใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 65) และการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี (มาตรา 66) ได้แก่ กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพฯ

มหานคร เทศบาล และทบวงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดทำรายงานการศึกษาเพื่อเตรียมการจัดตั้ง “สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ” เป็นต้น

8.2 งานที่ดำเนินการได้น้อยและต้องเร่งดำเนินการต่อไป ได้แก่

- รัฐจะต้องกำหนดแนวทางการจัดสรรคลื่นความถี่เพื่อการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ตามมาตรา 63 เพื่อให้การดำเนินงานเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ตามแผนแม่บทฯ เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

- การพัฒนาแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของชาติ ให้เป็นแผนที่สมบูรณ์และนำไปสู่การปฏิบัติ

- การสำรวจสถานภาพและความพร้อมของครูผู้บริหารและสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา รวมทั้งการจัดทำเกณฑ์มาตรฐาน

- การวิจัยนำร่องโรงเรียน/ครูที่มีนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (มาตรา 67)

- การจัดทำกฎกระทรวงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (มาตรา 68)

8.3 ปัญหา/อุปสรรค

ร่างแผนแม่บทฯ ฉบับนี้ย่อมจะไม่มีผลในทางปฏิบัติ หากรัฐยังไม่ได้ดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่เพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม

สรุป

ภาพรวมการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาในหน่วยงานระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ในช่วง 2 ปีนี้ มีความก้าวหน้าขึ้นอีกระดับหนึ่ง โดยเรื่องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ได้มีการเตรียมการเพื่อรองรับสิทธิในการได้รับการศึกษาของบุคคล ทั้งผู้ปกติ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้ที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งมีการจัดทำกฎกระทรวงเพื่อรองรับสิทธิในการจัดการศึกษาของสถาบันทางสังคม

ต่าง ๆ ที่พระราชบัญญัติฯ เปิดโอกาสให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ในส่วนของครอบครัว และสถานประกอบการซึ่งยังไม่ครบทุกกลุ่มที่พระราชบัญญัติฯ กำหนดไว้ และยังไม่มียกกำหนดหรือกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในเรื่องการให้ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูบุตร/บุคคลในความดูแล การให้เงินอุดหนุนและการลดหย่อนยกเว้นภาษีค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาแก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ตลอดจนสถาบันทางสังคมที่จัดการศึกษา

เรื่องการเทียบโอนผลการเรียนรู้ การเทียบระดับการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ ตลอดจนกฎหมาย/กฎกระทรวงอื่น ๆ เพื่อรองรับการจัดการศึกษาระดับ/ประเภทการศึกษาต่าง ๆ นั้น พบว่า ได้มีการจัดทำร่างกฎหมาย/กฎกระทรวงทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้บางฉบับอยู่ในขั้นตอนของการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และบางฉบับอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาตามกระบวนการทางนิติบัญญัติ

สำหรับเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างให้ความสนใจและดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ อย่างหลากหลาย รวมทั้งมีการนำไปปฏิบัติในระดับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญในเรื่องของครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ และครูแกนนำ ได้ทำให้เกิดการขยายเครือข่ายในเรื่องนี้ออกไปได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นเรื่อย ๆ

เรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หน่วยงานทุกแห่งได้พยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัด มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเตรียมการรองรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการรุดหน้าไปอย่างมาก

เรื่องเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้มีการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกวงการศึกษา เริ่มประสานกันเพื่อให้การดำเนินงานในทุกมาตราของหมวดนี้มีความชัดเจนมากขึ้น

สำหรับเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษา เรื่องครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และเรื่องทรัพยากรเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) นั้น สปศ. ได้จัดทำข้อเสนอและจัดทำร่างกฎหมาย/กฎกระทรวงทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว โดยมีบางประเด็นที่ยังมีความเห็นไม่ตรงกันกับกระทรวงศึกษาธิการ เช่น จำนวนเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งจะต้องมีการทดลองนำร่องก่อน จึงจะกำหนดจำนวนเขตพื้นที่การศึกษาในภายหลัง

การสำรวจผลการดำเนินงานปฏิรูป การศึกษาของสถานศึกษา

การปฏิรูปการศึกษา จะประสบความสำเร็จไม่ได้ หากไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับสถานศึกษา เพื่อให้การประเมินและรายงานผลความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในช่วง 2 ปีเป็นไปอย่างสมบูรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ร่วมกับสวนดุสิตโพล ดำเนินการสำรวจผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ในช่วง 2 ปี ของสถานศึกษา ทั้งในระดับชั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาชั้น

สวนดุสิตโพลได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลดังกล่าวจากการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 1,538 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 999 คน กรุงเทพมหานครและเทศบาล 266 คน หน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง 128 คน และสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 145 คน

ผลจากการสำรวจ มีข้อค้นพบดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ

สถานศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่า มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ระดับมาก ได้แก่

- การจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

- การจัดการศึกษาต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการเรื่องต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน

- แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และรักการอ่าน ผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

- การประเมินผลผู้เรียน ซึ่งจะต้องใช้การทดสอบและวิธีการอื่นๆ ควบคู่กันไป เช่น การสังเกต พฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม ฯลฯ

- สถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งรองรับการประเมินจากภายนอก

1.2 ระดับปานกลางถึงมาก ได้แก่

- การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
- การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้
- จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกเวลา และทุกสถานที่

- การจัดหาแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ใช้ผลการประเมินผู้เรียนมาประกอบการพิจารณาจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ

- การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดการเรียนรู้ขึ้นในชุมชน

- สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

- มีการจัดตั้งกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

- การจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- การระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

- สนับสนุนการผลิตตำรา เอกสารวิชาการ สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา

- พัฒนาบุคลากรทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

- การพัฒนาผู้เรียนให้มีขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้สามารถหาความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดชีวิต

1.3 ระดับปานกลาง

- การรับคนพิการเข้าเรียนในสถานศึกษา

- การจัดการศึกษาที่มีรูปแบบเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

- การเทียบโอนผลการเรียนระหว่างระดับ/ประเภทการศึกษา

1.4 ระดับน้อยถึงปานกลาง

- การร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษา

2. ความคิดเห็น

ทั้ง 26 ประเด็นข้างต้นนี้ สถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยที่มีการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา

3. การปฏิบัติ

ประเด็นการปฏิรูปการศึกษา ทั้ง 26 ประเด็นนี้ สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ได้ดำเนินการแล้ว โดยมีการดำเนินงานในระดับต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ระดับมาก

- จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3.2 ระดับปานกลางถึงมาก

- การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
- การจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

- ประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

- การประเมินผลผู้เรียน ซึ่งจะต้องใช้การทดสอบและวิธีการอื่นๆ ควบคู่กันไป เช่น การสังเกต พฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม ฯลฯ

- การจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 ระดับปานกลาง

ประเด็นส่วนใหญ่ที่สถานศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องและดำเนินการ (20 ประเด็น ซึ่งอยู่นอกเหนือจากประเด็นที่มีการปฏิบัติในระดับมากและปานกลางถึงมากที่ระบุไว้ในข้อ 3.1 และ 3.2)

4. ปัญหา/อุปสรรค

สถานศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่า การปฏิรูปการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ประสบปัญหา/อุปสรรคการดำเนินงานในระดับปานกลาง

โดยปัญหาหลัก คือ การขาดเอกสาร สื่อ ที่ช่วยในการดำเนินงาน และการขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้อง

สรุป

การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษาในช่วง 2 ปีนี้ ปรากฏว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยที่มีการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาในทุกประเด็นที่สถานศึกษาต้องเกี่ยวข้อง โดยประเด็นที่สถานศึกษาระบุว่ามีความรู้ความเข้าใจในระดับมากและปานกลางถึงมาก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการประกันคุณภาพสำหรับประเด็นที่ยังมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดการศึกษาแก่ผู้พิการ ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ และการเทียบโอนผลการเรียน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในด้านของการปฏิบัติที่เป็นหัวใจของการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาแล้ว สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีการดำเนินงานในระดับปานกลางเท่านั้น รวมทั้งในการดำเนินงาน ก็ยังมีปัญหา/อุปสรรคในระดับปานกลางอีกด้วย โดยปัญหาหลักที่ประสบ คือ การขาดเอกสาร/สื่อ ที่ช่วยในการดำเนินงาน และการขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้อง

ประเด็นที่เป็นข้อสังเกต และควรเร่งหาทางแก้ไข คือ การร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดอาชีวศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่า มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ระดับน้อยถึงปานกลาง แต่ในด้านการปฏิบัติแล้ว

ส่วนใหญ่กลับมีการดำเนินงานในระดับปานกลาง ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะนี้ มีโอกาสที่สถานศึกษาจะดำเนินการโดยไม่ถูกต้องเกิดขึ้นได้

การสำรวจความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของประชาชน

เนื่องจาก “การศึกษาเป็นเรื่องของประชาชนคนไทยทุกคน” ไม่เฉพาะแต่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ดังนั้น การประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ จึงได้ดำเนินการสำรวจความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในประเด็นต่าง ๆ จำนวน 16 ข้อ ที่ถือเป็นสิทธิและโอกาสของประชาชนว่า มีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด และเห็นด้วยหรือไม่ที่มีการปฏิรูปการศึกษาในเรื่องดังกล่าว

ผลสำรวจจากประชาชน จำนวนทั้งสิ้น 2,453 คน ซึ่งเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ใช้แรงงาน นิสิต นักศึกษา ลูกจ้างบริษัท และประกอบอาชีพอิสระ/ค้าขาย ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 5,001 ถึง 20,000 บาท และมีบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่าง ๆ มีข้อค้นพบดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ

ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งในเรื่องสิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สิทธิของผู้พิการ และผู้มีความสามารถพิเศษในการได้รับการศึกษา การสนับสนุนจากรัฐในเรื่องความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตร การเทียบโอนผลการเรียน หน้าที่ของบิดา มารดา ในการให้การศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การประกันคุณภาพ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ คลื่นความถี่และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการ

ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมของ
บุคคลในครอบครัวในการรับภาระค่าใช้จ่ายในการศึกษา

ยกเว้น 3 เรื่อง คือ เรื่องการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งส่วนใหญ่เข้าใจว่าเป็น 12 ปี การจัดการศึกษาโดยครอบครัว ที่ส่วนใหญ่ยังเข้าใจไม่ถูกต้อง และการที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ หรือการลดหย่อนยกเว้นภาษี ในกรณีที่จัดการศึกษาให้แก่บุตร/หลาน ซึ่งกลุ่มที่เข้าใจถูกต้อง ไม่ถูกต้องและไม่ทราบ มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน

ที่น่าสังเกต คือ ประเด็นเหล่านี้บางประเด็นยังมีผู้ที่ไม่ทราบค่อนข้างมาก (ร้อยละ 20 ขึ้นไป) ได้แก่ เรื่องการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) สิทธิในการได้รับเงินอุดหนุนหรือลดหย่อนยกเว้นภาษี ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่จัดการศึกษาให้แก่บุตร/หลาน การเทียบโอนผลการเรียนรู้ และการจัดสรรคลื่นความถี่และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งควรจะต้องให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน

2. ด้านทัศนคติ

ประเด็นการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 16 ประเด็นข้างต้นนี้ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะมีการดำเนินงาน ยกเว้นเพียงเรื่องเดียว คือ การให้ครอบครัวสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่บุตร/หลาน โดยเรียนที่บ้านได้ (Home School) ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วย

สรุป

ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในเรื่อง/ประเด็นส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับตนเองอย่างถูกต้อง และเห็นด้วยที่จะมีการดำเนินงาน

ยกเว้นเรื่องการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจไม่ถูกต้อง จึงไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการดำเนินงาน ส่วนเรื่องการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าเป็น 12 ปี รวมทั้งเรื่องสิทธิในการได้รับเงินอุดหนุนหรือลดหย่อนยกเว้นภาษี สำหรับบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่จัดการศึกษาแก่บุตร/หลาน ซึ่งมีกลุ่มผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ไม่ถูกต้อง และไม่ทราบ ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

นอกจากนั้นยังพบว่า บางประเด็น มีกลุ่มประชาชนที่ยังไม่รู้/รับทราบค่อนข้างมาก เช่น เรื่องการเทียบโอนผลการเรียนรู้ เรื่องการจัดสรรคลื่นความถี่และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นต้น

ดังนั้นจึงควรเร่งการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิรูปการศึกษา และพร้อมที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการศึกษาดำเนินการต่อไปได้จนบรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ ก็เพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นคนเก่ง คนดี และคนที่มีความสุข

ที่มา : กลุ่มงานประเมินผล 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี้

พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมด้วย นายสุธรรม แสงประทุม รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ร่วมพบปะสนทนากับเหล่าศิลปินแห่งชาติ ในการประชุมสัมมนาเรื่อง บทบาทของครูแผ่นดิน ศิลปินแห่งชาติ กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อจะนำความรู้ความสามารถของศิลปินในแต่ละท่านมาถ่ายทอดในสถาบันอุดมศึกษา ณ ดิกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เมื่อเร็วๆ นี้

.....ติดตามข่าวสารด้านการอุดมศึกษาได้จาก.....

อนุสารอุดมศึกษา

เอกสารเผยแพร่รายเดือน นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการอุดมศึกษาไทย

จดหมายข่าวรายสัปดาห์

เสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวในแวดวงอุดมศึกษา ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด

ดำเนินงานโดย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

E-mail : intcoop@mua.go.th

URL : www.mua.go.th

ชื่อ.....

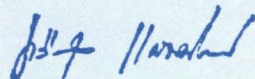
ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 2/2529
ไปรษณีย์ทลานหลวง

ทบวงมหาวิทยาลัย

ที่อยู่.....

328 ถนนศรีอยุธยา

พญาไท กรุงเทพฯ 10400

(นางเครือวัลย์ แยมปรังค์)
หัวหน้าฝ่ายสารบรรณ